

VESZÉLYES HULLADÉKKEZELŐ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

VESZÉLYES HULLADÉKKEZELŐ

Feladatok és tevékenységek

Az őskor emberei a természettel szoros kapcsolatban éltek és az a kevés hulladékuk, ami képződött, visszakerült a természet körforgásába. Az ókorban azonban már gondot okozott a hulladék keletkezése. A római birodalomban a háztartási hulladékot összegyűjtötték, és újrafelhasználásra elszállították a parasztgazdaságoknak. A szennyvizet a csatorna-rendszerbe vezették. Időszámításunk előtt kb. 500-ban rendelet született Athénban a hulladék kezeléséről. Lerakóhelyet jelöltek ki a városon kívül, mivel a szemetet az emberek az ablakokon dobálták ki az utcára, ami járványveszélyt jelentett. A középkorra visszalépést tapasztalhatunk a hulladékkezelésben az ókorhoz képest. A középkor embere az utcára dobálta háztartási hulladékait, előfordult, sőt gyakori volt, hogy a csatornázást sem oldották meg a városokban. A lakosság számának növekedésével az utcákon terjengő bűz egyre elviselhetlenebbé vált, nőtt a fertőzésveszély is. Előfordult, hogy járványok során egész városnyi lakosság elpusztult.

A XVIII. század második felében, ipari forradalom következtében, a tömegtermelés megjelenésével jelentősen megnőtt a keletkező hulladék mennyisége. Megjelentek gazdasági termelés során keletkező, természetben nem lebomló hulladékok. Ráadásul a kezdetleges gépek igen rossz hatásfokkal működtek és egyre nagyobb mennyiségű hulladékot termeltek. A tömegtermelés eredményeként, az alkotások olcsóbbá váltak, de minőségük meg sem közelítette a régi kézműves termékek minőségét. Így sokkal hamarabb elavultak, elhasználódtak tovább növelve a hulladék mennyiségét. A települések lélekszáma is egyre nagyobb mértékben nőtt, ezért figyelmet kellett fordítani végre a megfelelő hulladékkezelésre. Az első hulladékégető művek XIX. század elején Angliában épültek. Eközben maga az elnevezés is változott, mert korábban összefoglaló néven szemétnek nevezték a kidobott, feleslegessé váló holmikat, tárgyakat.

Később azonban a szemét összetétele változott, már voltak olyan részei, amelyek értéket képviseltek, ha kiszedték és hasznosították azokat. Ettől kezdték a szemét helyett a hulladék fogalmát használni. A szemétből így lett hulladék, ahogy az emberek egyre több

haszontalan dolgot vásároltak, egyre könnyebben lecserélték háztartási eszközeiket, tárgyaikat, kidobták használaton kívüli dolgaikat.

A veszélyes hulladékok kezeléséről is csak jóval megjelenésük után kezdtek el gondoskodni. Az 1970-es évek előtt a világ országaiban többnyire nem törődtek sokat a hulladékokkal, általában előzetes környezetvédelmi hatástanulmányok nélkül, válogatás nélkül szállították a lerakókba. Ez főleg az ipari termelésben feleslegessé vált melléktermékeknél volt veszélyes. Ellenőrzés nélkül ásták el, engedték ki a vizekbe és a légkörbe ezeket az anyagokat.

Az egészségkárosító hatású ipari hulladékokra először a munkahelyeken, az ott dolgozók egészségügyi állapotának vizsgálata alapján figyeltek fel. Mára már szigorú jogszabályok rendelkeznek a veszélyes hulladékok gyűjtéséről, szállításáról és megsemmisítéséről. A veszélyes hulladékok biztonságos kezelésében, környezetkárosító hatásuk csökkentésében vesznek részt a veszélyes hulladékkezelő szakemberek.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

A veszélyes hulladékkezelő szakember feladata a háztartásokban, illetve ipari és mezőgazdasági termelés során keletkező veszélyes hulladékok kezelése a környezetvédelmi szabályok figyelembe vételével.

Meghatározza a termelés során keletkezett veszélyes hulladékok csomagolásának módját.

Kiválasztja a hulladék jellegének megfelelő csomagolóanyagot. Ellenőrzi a biztonságos csomagolást. Az elszállításig gondoskodik a hulladék szakszerű és biztonságos tárolásáról a hulladék keletkezési helyén létesített tárolókban. Szállítás előtt a vonatkozó jogszabályok figyelembe vételével kidolgozza a szállításra vonatkozó tervet. Kiválasztja a megfelelő szállítójárművet és a szükséges biztonsági eszközöket, meghatározza a ki- és berakodás szabályát, rögzíti a tárolás feltételeit. A szállítás megkezdése előtt beszerzi a szükséges engedélyeket, jóváhagyásokat, kitölti a szállítmány dokumentumait. Részt vesz a begyűjtőhely kiválasztásában és a termelő és begyűjtő közötti szerződés megfogalmazásában. Felügyeli és ellenőrzi a rakodást és a hulladék gyűjtőhelyre való szállítását egészen a kipakolásig. Ott kerülhet majd sor a veszélyes hulladék újrahasznosítására, vagy megsemmisítésére. A folyamat minden szakaszáról dokumentációt készít, nyilvántartást vezet.

Milyen jellemző anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

Munkája során a veszélyes hulladék kezelésére vonatkozó hazai és nemzetközi szabályzatokat, szabálykönyveket forgatja. Számítógépet használ a hulladék tárolására és szállítására vonatkozó dokumentációk, hatóságok felé készített beszámolók, jelentések elkészítéséhez. Kitölti a szállítási dokumentumokat, nyomtatványokat, melyek lehetővé teszik a közúton vagy vasúton történő szállítást. Irodai elfoglaltságai során szokványos irodatechnikai eszközöket használ: telefon, fax, nyomtató.

A tároló helyek ellenőrzése és a csomagolás- szállítás felügyelet során maga is használja a szükséges védőfelszereléseket (védőruha, kesztyű, védőszemüveg, maszk). Ellenőrzéskor mérőeszközökkel, berendezésekkel dolgozik.

De kapcsolatba kerül magukkal a veszélyes hulladékokkal is (fémsókat tartalmazó mosóvizek, festékmaradványok, savak, lúgok, olajok, nehézfém tartalmú iszapok, növényvédő szerek, stb.).

Hol végzi a munkáját?

Munkájának nagy részét zárt térben, irodai körülmények között végzi. Itt bonyolítja az engedélyeztetést, ellenőrzi a vonatkozó jogszabályokat és készíti elő a szállításhoz és raktározáshoz kapcsolódó dokumentációt. Munkája másik nagy szeletét a külső helyszínen végzett felügyeleti és ellenőrző tevékenység jelenti. Ennek során ipari csarnokokban, üzemekben, nagy tároló helyiségekben, ipari és mezőgazdasági telephelyeken vizsgálja a szakszerű hulladékkezelést. Szállításkor a közlekedési járműveken ellenőrzi a szállítás előírás szerű lebonyolítását.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba?

A veszélyes hulladékkezelő tevékenységére vonatkozó utasításokat az ipari vagy mezőgazdasági üzem, gyáregység, vagy begyűjtő telephely vezetőjétől kapja. A kapott utasítások alapján szervezi meg a munkafolyamatokat, koordinálja a hulladékkezelésben, csomagolásban, szállításban résztvevő szakemberek munkáját. Kapcsolatot tart a raktárosokkal, gyártóval, csomagolást és szállítást végző szakmunkásokkal, sofőrökkel,

szállítókkal. A környezetvédelmi szempontok maximális figyelembevétele érdekében, egyeztet környezetvédelmi szakemberekkel, környezetvédelmi hatóságok, szakmai felügyeletek képviselőivel.

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

A veszélyes hulladékkezelő felelőssége, hogy a keletkező veszélyes hulladék minden környezetkárosítás nélkül, biztonságosan jusson el a feldolgozóhelyre. Munkáját rendkívüli körülményekkel kell végeznie, mert egyetlen apró hiba is beláthatatlan környezetkárosító hatásokkal járhat, veszélyeztetheti a hulladékkezelésben résztvevő szakemberek és a civil lakosság egészségét is. Ezért ez a tevékenység nem is annyira testileg fárasztó, sokkal inkább jelent szellemi megerőltetést, igénybevételt. A munka gyakorlása során sok stressz éri a munkavégzőt, ezért a pszichikai megterhelés jelentős.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

Tevékenysége gyakorlása során munkahelytől és munkaterülettől függően egy veszélyes hulladékkezeléssel foglalkozó szakember számos környezeti ártalommal találja szemben magát. Feladata éppen ezen egészségkárosító hatások kiküszöbölése. A veszélyes hulladékokat összetevőik környezeti veszélyességi jellemzői alapján különösen veszélyes (I.), fokozottan veszélyes (II.), vagy mérsékelten veszélyes (III.) osztályba sorolják.

Mindennapi munkája során mérgező, fertőző hatású, tűz, és robbanásveszélyes vagy éppen különböző fejlődési rendellenességeket okozó anyagokkal kerülnek kapcsolatba. Természetesen ezen igen veszélyes lehet. Egészségkárosító hatású anyagok kezelésére különleges és szigorú biztonsági előírások vonatkoznak.

Megfelelő védőfelszerelés (védőruha, maszk, kesztyű, szemüveg) használat és a biztonsági előírások pontos betartása esetén ezen egészségkárosító hatások teljesen kiküszöbölhetőek. A pszichés terhelés következtében kimerültség állapota léphet fel.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Fontos tudni, hogy minden foglalkozásnak szigorú egészségügyi alkalmassági feltételei vannak.

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk, tájékoztató jelleggel:

- jó látás,
- ép színlátás,
- teljes látótér és térlátás,
- jó egyensúlyérzék,
- karok, kezek, ujjak fokozott használata,
- fokozott figyelem.

A foglalkozás gyakorlása során felmerülő kockázati tényezők:

- fokozott balesetveszély,
- ionizáló sugárveszély.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

Pontosság, precizitás és magas fokú felelősségtudat. E három tulajdonság elengedhetetlenül fontos a szakma gyakorlóinak számára.

Nagyon alapos, körültekintő munkavégzést igényel ez a tevékenység, a legkisebb gondatlanság is emberéleteket veszélyeztethet. Fontos a higgadtság, fegyelem és váratlan helyzetek esetén a gyors döntéshozatal. Megemlíthetjük továbbá a rendszeretetet, rendszerességet és a lelkiismeretességet. Ezen tulajdonságok szintén meghatározó jelentőségűek a szakma gyakorlása során, de fontos, hogy számolási képessége is legyen, amely különösen az ellenőrzés során elengedhetetlen.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

A szakmához legközelebb álló tantárgy a kémia, ennek megfelelően alapos ismerete nélkül a szakma gyakorlása elképzelhetetlen. A biológia és fizika tárgyakból szerzett ismereteket

szintén használja a veszélyes hulladékkezelő szakember. Ezen kívül fontos a matematika tárgy megfelelő szintű elsajátítása. Idegen nyelv ismerete előnyt jelent. A szakmai képzésben a környezetvédelemhez kapcsolódó tárgyak kiemelten fontosak.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

Egy veszélyes hulladékkezelő szakembernek mindenek előtt a környezet és a környezeti értékeink megóvásáért felelősséget érző embernek kell lennie. Olyan embernek, aki a mind fejlettebb, környezetkímélőbb technológiai eljárások megismerése érdekében folyamatosan képi magát, forgatja a témával foglalkozó hazai és nemzetközi szakirodalmat.

Olyan szabálykövető ember, aki ügyel a törvények és szabályozások pontos betartására és kedveli a szervezetséget. Képes több ember összehangolt munkáját koordinálni, irányítani. Kedveli a tervszerűséget és vállalja a felelősségteljes döntéseket.

Szakképzés

A veszélyes hulladékkezelő feladata a háztartásokban, illetve ipari és mezőgazdasági termelés során keletkező veszélyes hulladékok kezelése a környezetvédelmi szabályok figyelembe vételével. Az elszállításig gondoskodnia kell hulladékok szakszerű és biztonságos tárolásáról. Ki kell választania a megfelelő szállítójárművet, a szükséges biztonsági eszközöket, és meg kell határoznia a ki-, és berakodás folyamatának szabályait.

Előképzettség

A képzés általános iskolai végzettségre épül.

Képzési idő

A képzés tanfolyami jellegű, időtartama 6-8 hét.

Kapcsolódó foglalkozások

Hulladékgyűjtő,

Hulladékkezelő,

Településhulladék-gyűjtő és –szállító,

Településhulladék-kezelő.

A szakképesítéssel betölthető munkakörök

Radioaktív hulladék-kezelő,

Sugármentesítő.

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal

Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban. A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.